

Motion

1979/80: 502

av **Mårten Werner**

om rätt att avbryta livsuppehållande behandling

Åtskilliga förutseende medborgare i vårt land har dokumenterat sin vilja att avstå från livsuppehållande medicinsk behandling i svåra sjukdomslägen i livets slutskede, där de själva finner behandling meningslös. I utredningen om Sjukvård i livets slutskede diskuteras och avvisas detta "dödstestamente" som juridiskt bindande dokument. Argumenteringen är säregen i en grupp som merendels består av läkare. De råd man har att ge en kollega som står inför en gravt sjuk patient är att doktorn får lita till "vetenskap och beprövad erfarenhet". I vissa fall bör han ingripa, i andra inte.

"Skall han tillmötesgå patientens önskan med risk att ställas till svars för att inte ha handlat i enlighet med vetenskap och beprövad erfarenhet och på så sätt medverkat till patientens död, eller skall han mot patientens vilja genomdriva behandlingen och då kunna anklagas för att han inte respekterat patientens personliga integritet?" Utredarna ställer själva denna fråga. Trots att det här uppenbarligen gäller en medveten patient, dvs. kontaktbar och rättskapabel, är frågan fylld av stor tveksamhet. Denna tveksamhet kommer sannerligen också till uttryck i fortsättningen: "Även om man numera ser på läkarens plikt att rädda liv på ett mera nyanserat sätt än tidigare, kvarstår dock faktum att det är oklart hur utslaget skulle bli om typfall skulle rättsligt prövas."

När det gäller återupplivning efter suicidförsök skriver man bl. a. att det är så "ovanligt att läkaren har fullständig kännedom om bakgrunden att han kan anses berättigad att avstå från att ingripa". Men när det gäller svårt sjuka personer "kan det säkerligen vara riktigare att inte handla".

Det måste vara en ytterligt svår gränsdragning för läkaren. Det gäller hänsynen till patienten. Men det är också en rättssäkerhetsfråga för läkaren. Problemet torde inte bli enklare när patienten sedan någon tid befinner sig i medvetslöst tillstånd.

Man må förstå den läkare som hellre fortsätter att ge patienten livsuppehållande behandling än tar risken att avstå från densamma. I det läget anser vi att man bör unna läkaren det stöd ett "testamente" ger. Det är dock patienten själv som under en frisk period undertecknat detta "dödstestamente". Och det är patientens eget liv det gäller.

Europarådets parlamentariska församling har antagit en rekomen-

dation om sjukas och döendes rätt. I den rekommenderas att särskilda undersökningskommittéer i de olika länderna bör utreda frågan om skriftliga deklARATIONER, varigenom läkare skulle ges fullmakt att avstå från livsförlängande åtgärder, särskilt då irreversibelt bortfall av hjärnfunktionerna föreligger.

Frågan har självfallet inte bara en medicinsk sida utan även en etisk, juridisk och inte minst en humanitär sida. Döden får inte berövas sin värdighet.

Jag anser att grundlig utredning av den uppgift Europarådet rekommenderar är nödvändig. De få sidor som utredningen Sjukvård i livets slutskede ägnar frågan på basis av ett par symposier kan inte vara till fyllest.

Med hänsyn till det anförda hemställs

att riksdagen hos regeringen anhåller om utredning i enlighet med Europarådets rekommendation i vad gäller sjukas skriftliga deklARATION mot livsförlängande åtgärder.

Stockholm den 22 januari 1980

MÅRTEN WERNER (m)